

חגי שבתאי, שפירא | עורכי דין

בית התנועה הקיבוצית רחוב לאונרדו דה וינצ'י 13 תל אביב 6473315
ט | 03-5259050 פ | 03-5259051 | www.hs-law.org

איציק רביב	לירון רז	חגי שבתאי
מיכל בוסל	אוסנת קולודני-חיים	אריה שפירא
סמדר גל	ענבל זוסמן	גלי פלד
אליעד ישראל	יוני אייזן	אלון וילנר
ליאור ברוכים	כרמל מיכאלי	אופיר לוי
לירז גונן-אללוף	שמרית גיגי	שרית ויור
		ענת סער

18 בספטמבר 2017,
כז' באלול התשע"ז

חוזר משרד 19/17 (מקרקעי ישראל) - שירותי טיפול בבע"ח ורכיבה כשימושים נלווים

האם מתן שירותי טיפול בבעלי חיים שאינם למאכל ורכיבה בקיבוץ ובמושב הם שימושים חקלאיים?
או שימושים הדורשים הסדרה מול רשות מקרקעי ישראל (רמ"י)?

בשנים האחרונות הסדירה מועצת מקרקעי ישראל את הנושא במסגרת החלטות שונות: החלטה 1316 במושב, ולאחרונה בהחלטה 1472 בקיבוץ (הנסמכת בהגדרותיה על החלטה 1316). ראו גם חוזרי משרד 6/17 וכן 15/17 בנושא.

ישנה טענה נגד הסדר זה, המושמעת על ידי רבים העוסקים בענף, לפיה המדובר בשימושים חקלאיים לכל דבר ואין צורך להסדירם.

נושא זה עלה לדיון בג"ץ, וזאת בעקבות החלטה 1316. הדברים תקפים גם לגבי שימוש זה בקיבוצים.

בג"ץ קיבל את עמדת מועצת מקרקעי ישראל וקבע ששירותי טיפול בבעלי חיים, אחסנתם, רכיבה טיפולית ולימודי רכיבה לא ייחשבו כשימוש חקלאי, ויחשבו שימושים נלווים הדורשים הסדרה מיוחדת.

כזכור, "שימושים נלווים לחקלאות" הינם פעילות כלכלית בשטח הנחלה במושב או קיבוץ שיש לה זיקה לפעילות החקלאית של בעל הנחלה או הקיבוץ, וזאת על מנת לאפשר גיוון תעסוקתי במרחב הכפרי. אחד השימושים הינו שימוש נלווה לגידול בעלי חיים - שירותי טיפול, אחסנת בעלי חיים, ריפוי וטיפול באמצעות בעלי חיים, ליטוף בעלי חיים, חנות לממכר בעלי חיים וציוד לגידולם, רכיבה טיפולית ולימודי רכיבה.

בג"ץ נימק את פסיקתו בכך שהחלטה 1316 התקבלה בסמכות ואינה עומדת בסתירה עם חוק ההתיישבות. בג"ץ הבהיר, כי החלטה 1316, לרבות התנאי הדורש כי השימושים הנלווים יאושרו בתוכנית בהתאם לחוק התו"ב או יוכרו כשימוש חורג, אינה נופלת בגדר המקרים החריגים הנגועים בחוסר סבירות קיצונית, בהם עליו להתערב.

בג"ץ המשיך וקבע, כי המדינה אינה חייבת להכיר כשימושים חקלאיים בפעולות נוספות מלבד שימוש שנועד לשם ייצור תוצרת חקלאית. יתרה על כך, הרחבת הגדרת שימוש חקלאי כך שיכלול שימוש בבעלי חיים למטרות מסחריות, מהווה פגיעה בערך השוויון והצדק החלוקתי.

בג"ץ דחה אף את בקשת העותרים כי יבוטלו התנאים להתרת שימושים נלווים לעניין שירותי טיפול בבעלי חיים, אחסנתם, רכיבה טיפולית ולימודי רכיבה, כגון התנאי המורה כי אלו יותרו בחלקה אי במושב בלבד וכן התנאי המחייב קבלת אישור תכנוני או היתר לשימוש חורג.

בנוסף, נדחתה טענת העותרים כי ההחלטה יוצרת **מטרד סביבתי** בכך שהיא דורשת שהשימוש יהיה בחלקה א' במושב, דווקא בסמוך לבתי המגורים ולא בשטחים המרוחקים מהמגורים. הטענה נדחתה מכיוון שהעותרים "לא הרימו את נטל ההוכחה".

אנו סבורים, עם כל הכבוד, כי הגדרת השימושים הנלווים, והצורך בהסדרה בירוקרטית וכספית נוספת של השימושים, לכל הפחות בכל הנוגע לגידול בעלי חיים, אינה תואמת את מגמת המדיניות הכללית של פיתוח הכפר ואינטרס הציבור. גם אם היה מקום להכביד על שימושים שאינם חקלאיים מובהקים כגון פאב, חנות וכו', וזאת על מנת להמעיט פגיעה בערים ובצביון הכפרי של ההתיישבות, אין מקום להכביד על השימוש במקום בו אין חלופה ראויה להתיישבות. לדוגמא, ברור כי גידול סוסים אינו מתאים בדרך כלל לעיר ואפשרי כמעט רק בשטחי ההתיישבות. ההבחנה בין חיה המיועדת לאכילה (כשרה, **הכותבים הינם צמחונים**) לבין חיה שאינה נאכלת אינו ראוי, ויש לראות בגידול בעלי חיים מכל סוג כחקלאות.

בג"ץ 8615/14 אמיר פלדשטיין נ' מועצת מקרקעי ישראל (פורסם בנבו, 05.01.2017)

בהזדמנות זו, נאחל לכל לקוחותינו שנה טובה, מכל בית חגי שבתאי, שפירא משרד עו"ד

עו"ד אליעד ישראל, הינו עו"ד במשרד עו"ד חגי שבתאי, שפירא.
עו"ד חגי שבתאי.

* **האמור בחוזר אינו בגדר חוות דעת משפטית אלא מידע כללי שאינו מהווה ייעוץ משפטי מכל סוג.**